

Doktorant: Robert Perkowski

Promotor: Prof. nadzw. dr hab. Aleksander Jakimowicz

Wpływ wirtualizacji na konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce (streszczenie)

Rozprawa składa się ze wstępu, czterech rozdziałów teoretyczno-empirycznych, zakończenia, spisu literatury i dodatków. W rozdziale pierwszym uzasadniono, na gruncie klasycznej teorii przedsiębiorstwa, przyjęte definicje wirtualizacji i konkurencyjności oraz przedstawiono paradygmat wikinomiczny. W rozdziale drugim zaprezentowano dwuetapowy schemat postępowania badawczego, pytania i hipotezy badawcze oraz zastosowane metody. Następne dwa rozdziały mają głównie charakter empiryczny. Rozdział trzeci poświęcono testowaniu hipotezy konwencjonalnej opartej na klasycznej teorii przedsiębiorstwa. W rozdziale czwartym dokonano weryfikacji hipotezy wikinomicznej o krytycznym wpływie na konkurencyjność takich kategorii, jak prosumpcja i platformy uczestnictwa.

Celem podstawowym pracy jest uzyskanie jak najbardziej wszechstronnego wyjaśnienia, w jaki sposób wirtualizacja polskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw może przyczynić się do wzrostu ich konkurencyjności zarówno na rynku wewnętrznym, jak i międzynarodowym czy globalnym. Jego realizacja wymagała podjęcia badań i praktycznych, i teoretycznych. Badania praktyczne były dwuetapowe. Pierwszy etap polegał na zastosowaniu konwencjonalnej teorii i praktyki przedsiębiorstwa do oceny wpływu wirtualizacji na konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, natomiast na etapie drugim wykorzystano paradygmat wikinomiczny do ustalenia, czy w badanych przedsiębiorstwach stosowane są nowe wzorce strategii biznesowych, takie jak prosumpcja i platformy uczestnictwa, które należy uznać w czasach obecnych za krytyczne dla wzrostu konkurencyjności. Okazało się także, że do pełnego wyjaśnienia wyników badań empirycznych niezbędny jest pewien postęp w zakresie konwencjonalnej teorii przedsiębiorstwa. W teorii klasycznej pojęcia wirtualizacji i konkurencyjności są względnie dobrze rozgraniczone, natomiast badania praktyczne – przeprowadzone na etapie drugim – wskazywały na częściowe pokrywanie się ich zakresów pojęciowych, co stało w pewnej niezgodności z teorią klasyczną. Wyjaśnienie tej kwestii wymagało podjęcia pewnych analiz teoretycznych, które stały się

dotychczasowym celem pracy. Ich wynikiem było wysunięcie propozycji, która jest w rozprawie dość dobrze udokumentowana, że nowa definicja konkurencyjności powinna być oparta na teleinformatyce, a więc zawierać m.in. niektóre elementy tego, co dotychczas rozumiano przez wirtualizację. Ponadto badania wykazały, że wraz z upływem czasu oba pojęcia coraz bardziej pokrywają się, co może sugerować, że w przyszłości różnica między konkurencyjnością a wirtualizacją będzie stopniowo zacierać się. Jest zatem prawdopodobne, że przedsiębiorstwo przyszłości nie będzie mogło być konkurencyjne, jeśli nie będzie wirtualne (w mniejszym lub większym stopniu, o którym zadecydują ostatecznie tzw. kluczowe kompetencje). Ten sposób rozumowania koresponduje z nową szkołą ekonomiczną – wikinomią i w sposób zasadniczy zmienia nasze dotychczasowe rozumienie wirtualizacji i konkurencyjności przedsiębiorstw.

Konieczność uwzględnienia nurtu konwencjonalnego i wikinomicznego znalazła odzwierciedlenie w dwóch podstawowych hipotezach badawczych przyjętych w pracy. Po pierwsze, należało przetestować teorię konwencjonalną, zakładającą wpływ wirtualizacji na konkurencyjność przedsiębiorstw. Po drugie, weryfikacji wymagały wikinomiczne wzorce biznesowe, takie jak prosumpcja i platformy uczestnictwa. W szczególności należało wyjaśnić kwestię, czy małe i średnie przedsiębiorstwa w Polsce mogą wykorzystać te wzorce do podniesienia swojej konkurencyjności, a jeśli tak, to jakie sposoby ich realizacji należy uznać za najbardziej efektywne. Obie hipotezy badawcze, konwencjonalną i wikinomiczną, podzielono na hipotezy szczegółowe (konwencjonalną na dziesięć, a wikinomiczną na trzy), co spowodowane było dużą liczbą zmiennych charakteryzujących badane obiekty.

Do zebrania danych wykorzystano metodę sondażową, co pozwoliło na uzyskanie reprezentatywnej próby polskich przedsiębiorstw należących do sektora MŚP. W rozprawie zdefiniowano odpowiednie pojęcia, które umożliwiły uporządkowanie zebranych danych i przeprowadzenie badań empirycznych. Do najważniejszych z nich należą stopień i poziom wirtualizacji oraz stopień i poziom konkurencyjności. W celu ustalenia związków między stopniami wirtualizacji i stopniami konkurencyjności wykorzystano współczynnik korelacji liniowej Pearsona. Następnie, posługując się analizą skupień, przeprowadzono kategoryzację firm ze względu na stopień wirtualizacji i ze względu na stopień konkurencyjności. W jej

wyniku – opierając się na metodzie k -średnich – otrzymano trzy poziomy wirtualizacji (niski, średni, wysoki) i trzy poziomy konkurencyjności (niski, średni, wysoki). Do testowania niektórych postawionych w tej pracy hipotez statystycznych wykorzystywano test niezależności χ^2 . Hipotezy te dotyczyły związków między cechami opisującymi dane zgromadzone w tablicach wielodzielczych. Testowano hipotezę zerową o niezależności dwóch cech wobec hipotezy alternatywnej wskazującej, że badane cechy są zależne. Dalszy, bardziej szczegółowy etap badań polegał na wykorzystaniu wielowymiarowej analizy korespondencji w celu ustalenia współwystępowania zjawisk. Analiza korespondencji to opisowa i eksploracyjna technika analizy tablic wielodzielczych zawierających powiązania między kolumnami i wierszami. Polega ona na odtworzeniu odległości między punktami reprezentującymi wiersze i kolumny tablicy wielodzielczej w przestrzeni o mniejszej liczbie wymiarów. W wyniku zastosowania tej metody otrzymywano dwuwymiarowe wykresy zwane biplotami, które poddawano interpretacji ekonomicznej.